Nr	Document	Paragraaf / Eis - Bepaling	Vraag Inschijver	Antwoord KB
1	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen - vraag 1 - Bullet D.	Wij zien een mooie mix aan te sluiten systemen en daarvoor gebruikte methodieken. Ook zien wij dat u Youforce als HR-bron gebruikt en AFAS wilt aansluiten voor provisioning. Kunt u voor deze provisioning aangeven wat u hiervan verwacht en wat u naar AFAS wilt provisionen?	De KB zou erg geholpen zijn om AFAS rollen dynamischer toe te kunnen wijzen.
2	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen - vraag 3 - bullet B.	Voor de platforms GitLab, SharePoint, Grafana, Jira en Confluence: verwacht KB volledige provisioning, alleen visibility/recertification of een hybride model waarbij autorisatie decentraal blijft en IAM de attestatieworkflow faciliteert?	Het gaat inderdaad om de tweede variant, het hybride model. De autorisaties kunnen daarbij centraal en decentraal worden toegekend en IAM ondersteunt bij de attestatie workflow.
3	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen - vraag 3 - bullet C.	Wat wordt verstaan onder 'geautomatiseerde Soll-Ist controles'? Is het doel detectie van afwijkingen op groep/rol-niveau, op autorisatieniveau in doelsystemen, of beide? Welke acties (alerting, auto-remediatie, ticket) worden verwacht bij een afwijking?	Het gaat om detectie op uiteindelijk autorisatie niveau in de doelsystemen t.o.v. de centraal toegekende rollen (en daarin opgenomen autorisaties). Er zal gestart worden met alerting, maar naarmate het volwassenheids niveau groeit behoort ook automatisch corrigeren van de autorisaties tot de wens.
4	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen - vraag 3 - bullet E.	Met betrekking tot de vraag "Kan de aangeboden oplossing scheiding van rollen en taken doorbreken op basis van (risico gedreven) voorwaarden?" verzoeken wij om een nadere duiding van de scope. Specifiek: bedoelt u (a) het preventief toestaan van een SoD-conflict onder voorwaarden (bijvoorbeeld via een tijdelijke, gecontroleerde access grant of break-glass procedure), of (b) het detectief signaleren van conflicten met een onderbouwde acceptatie achteraf? Daarnaast vernemen wij graag of de risicoweging dient plaats te vinden binnen de IAM-oplossing zelf, of dat integratie met een extern risico- of GRC-framework wordt verwacht.	We gaan hier uit van de preventieve insteek, dus een controle op SoD bij de aanvraag van een extra rol/autorisatie. We verwachten (onderzoeken) dat de aangeboden oplossing op basis van toegekende risico classificatie aan een rol/autorisatie een vooraf gedefinieerde controle flow door gaat waarbij stakeholders kunnen aangeven of het risico wordt geaccepteerd.
5	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen - vraag 7	Verwacht KB rolemining op de bestaande situatie (initial mining) of doorlopend (continuous role optimization)? Op welke datasets moet rolemining worden uitgevoerd (HR-attributen, bestaande groepen, autorisaties in doelsystemen)?	Initial mining.
6	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Algemene implementatie vragen	Welke documentatie of artefacten (bv. autorisatiemodel, IAM-policy, dataclassificatie) zijn bij KB reeds beschikbaar en welke moet de leverancier helpen opstellen?	De basis IAM processen en verantwoordelijkheden alsmede het security beleid zijn beschikbaar. Van de leverancier wordt verwacht dat ze KB goed ondersteunen om te leren werken met een IAM oplossing.
7	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Compliance en regelgeving	Hoe zwaar weegt soevereiniteit voor KB in de beoordeling van inschrijvingen? Wordt soevereiniteit aangemerkt als knock-out criterium, als hard gunningscriterium met een vast wegingspercentage, of als zachte voorkeur die meeweegt in het kwalitatieve oordeel?	Daar is de KB zoekende. We zien in deze consultatie graag hoe de aangeboden oplossing op welke onderdelen en aspecten en onder welke voorwaarden wel of niet souverein kunnen zijn.
8	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Huidige inzet en toekomstige product ontwikkeling	De KB geeft aan de IAM/IGA eerst naar een betrouwbaar basisniveau te willen brengen, met in de toekomst doorontwikkelingen op het gebied van onder meer PAM en IGA. Onze oplossing biedt de uitgevraagde functionaliteit om deze solide basis neer te zetten. Mocht de KB in de toekomst echter zeer specifieke of complexe wensen krijgen op het gebied van IGA en PAM waar de ingebouwde standaard functionaliteit niet meer volstaat, staat de KB er dan voor open dat deze toekomstige behoeften worden ingevuld door te koppelen aan gespecialiseerde applicaties als alternatief voor maatwerk?	Dat behoort zeker tot mogelijkheden.
9		Strategie informatie en beleid	Hoe zwaar weegt de KB in de toekomstige aanbesteding mee dat een applicatie niet alleen binnen de EU (of on-premise) draait, maar ook een dusdanige architectuur heeft dat (applicatie)beheerders de wachtwoordkluizen van individuen en groepen technisch niet kunnen inzien?	Daar heeft de KB zich nog geen eenduidig beeld over gevormd.
10	Vragen KB Marktconsultatie IAM.docx	Vraag 9	Welke mogelijkheden heeft de aangeboden oplossing betreffende de implementatie, is dit een SaaS, on-premise of een combinatie van beiden? En is het mogelijk om hierbij over te gaan van een on-premise naar een SaaS omgeving? Vraag: Kunnen jullie toelichten waarom dit belangrijk voor jullie is?	De KB is op zoek naar een wendbare inrichting van het applicatie landschap. Het is niet zo dan het één beter is dan het andere, maar we verkennen graag de mogelijkheden.
11	Vragen KB Marktconsultatie IAM.docx	Vraag 11	Welke mate van maatwerk is er mogelijk in de aangeboden oplossing met als uitgangspunt dat deze bij upgrades behouden blijft? Vraag: Wat verstaan jullie onder maatwerk en wat verstaan jullie onder upgrades binnen de applicatie?	We gaan vooralsnog uit van de standaard beschikbare functionaliteit van de aangeboden oplossing en verwachten nu niet meteen maatwerk. Echter zouden we bij deze orientatie wel inzicht willen krijgen of en in welke mate er maatwerk mogelijk is binnen de aangeboden oplossing. Met upgrades bedoelen we reguliere updates van de aangeboden oplossing.

12	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	In het kader van schaalbaarheid en het minimaliseren van de interne beheerslast: ziet de organisatie een ware, multi-tenant SaaS-architectuur (inclusief automatische, naadloze updates zonder downtime) als een harde eis voor de nieuwe IAM/IGA-voorziening, of worden single-tenant 'managed hosting' oplossingen ook overwogen?	Beide oplossingsrichtingen zijn nog een optie binnen de KB.
13	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	Hoe belangrijk is een 'API-first' en 'No-Code/Low-Code' benadering voor het inrichten van provisioning-workflows, zodat de organisatie in de toekomst zelfstandig nieuwe applicaties of proceswijzigingen kan doorvoeren?	Het is zeker een lange termijn doelstelling dat de KB ook de provisioning flows (aansluiten van applicaties en proces wijzigingen) zelfstandig kan uitvoeren. Als dit 'laagdrempeliger' beschikbaar is voor KB door inzet van toegangkelijkere standaard technieken is dat wel handiger voor de uiteindelijke opleiding van medewerkers.
14	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	Verwacht de organisatie dat de IGA-oplossing afwijkingen (out-of-band wijzigingen) in doelsystemen real-time detecteert en automatisch herstelt (remediation), of is periodieke synchronisatie voldoende?	Periodieke synchronisatie is voldoende.
15	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	Dient de IGA-oplossing out-of-the-box audit-trails en historische rapportages te leveren voor NIS2-attestatie (bijv. wie had toegang tot wat op datum X), of bouwt u deze rapportages zelf in een extern BI-tool?	Het zou de KB erg helpen als audittrails en historische rapportages beschikbaar zijn binnen de aangeboden oplossing.
16	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	Is het een vereiste dat toegangsbeoordelingen (Access Certifications) en toegangsaanvragen (Access Requests) kunnen worden afgehandeld via moderne, bestaande communicatiemiddelen (zoals Slack of Microsoft Teams), om zo de adoptie onder medewerkers en managers te maximaliseren ten opzichte van traditionele IAM-portalen?	Dat is geen vereiste.
17	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	Gezien de opkomst van AI-gedreven automatisering binnen de Rijksoverheid/kennisinstellingen: in hoeverre weegt het mee of het IAM-platform in staat is om, naast menselijke identiteiten, ook de toegang en autorisaties van non-human AI-agenten ('Workload Identities' of 'AI Agents') te beheren en auditeren?	We kunnen dit voor de verre toekomst niet uitsluiten, maar deze vraag speelt niet op de korte termijn.
18	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	In hoeverre is het van belang dat de Identity Provider en de Identity Governance functionaliteit zijn geïntegreerd in één uniform platform, om complexe data-synchronisaties en gescheiden beheer-interfaces tussen SSO en IGA te voorkomen?	Dit is geen vereiste.
19	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,3	Heeft KB op dit moment een strategie omtrent het gebruik van AI Agents en de beveiliging hiervan? Wordt hierbij expliciet rekening gehouden met de toegangsscope voor non-human identiteiten (NHI's)?	NHI's zijn wel onderdeel van het toekomstig focusgebied bij de KB, AI agents niet.
20	Leidraad Marktconsultatie IAM	2,4	Heeft KB al een globale planning voor de aanbestedingsprocedure (als vervolg op deze marktconsultatie), en zo ja, kan deze worden gedeeld?	Najaar 2026 zijn we van zins de aanbesteding te publiceren.
21			In het kader van schaalbaarheid en het minimaliseren van de interne beheerslast: ziet de organisatie een ware, multi-tenant SaaS-architectuur (inclusief automatische, naadloze updates zonder downtime) als een harde eis voor de nieuwe IAM/IGA-voorziening, of worden single-tenant 'managed hosting' oplossingen ook nog overwogen?	Beide oplossingsrichtingen zijn nog een optie binnen de KB.
22			Verwacht de organisatie dat de IGA-oplossing afwijkingen (out-of-band wijzigingen) in doelsystemen real-time detecteert en automatisch herstelt (remediation), of is periodieke synchronisatie voldoende?	De KB wil starten met de implementatie van de periodieke controle.
23			Dient de IGA-oplossing out-of-the-box audit-trails en historische rapportages te leveren voor NIS2-attestatie (bijv. wie had toegang tot wat op datum X), of bouwt u deze rapportages zelf in een extern BI-tool?	NIS2 ondersteuning is onderdeel van de uitvraag. De wijze waarop deze functionalitieit wordt aangeboden, is open.
24			Is het een vereiste dat toegangsbeoordelingen (Access Certifications) en toegangsaanvragen (Access Requests) kunnen worden afgehandeld via moderne, bestaande communicatiemiddelen (zoals Slack of Microsoft Teams), om zo de adoptie onder medewerkers en managers te maximaliseren ten opzichte van traditionele IAM-portalen?	We zijn benieuwd naar deze integratie.
25			Gezien de opkomst van AI-gedreven automatisering binnen de Rijksoverheid/kennisinstellingen: in hoeverre weegt het mee of het IAM-platform in staat is om, naast menselijke identiteiten, ook de toegang en autorisaties van non-human AI-agenten ('Workload Identities' of 'AI Agents') te beheren en auditeren?	We kunnen dit voor de verre toekomst niet uitsluiten, maar deze vraag speelt niet op de korte termijn.

26			In hoeverre is het van belang dat de Identity Provider en de Identity Governance functionaliteit zijn geïntegreerd in één uniform platform, om complexe data-synchronisaties en gescheiden beheer-interfaces tussen SSO en IGA te voorkomen?	Dit is geen vereiste.
27			Hoe ziet de KB de taakverdeling tussen intern beheer, leverancier en managed services?	Bij de implementatie zal de leverancier de KB meenemen en mee opleiden tot de benodigde productkennis. Echter is de KB zich ook bewust dat, gezien de beperkte omvang van de organsiatie, we niet alle productkennis zelf kunnen beheersen.
28			Wat verstaat de KB precies onder “soevereine oplossing”?	De KB kijkt hierbij naar juridische en technische aspecten van soevereiniteit en is beniewd naar welke oplossingen de markt daar kan bieden.
29			Welke contract- en prijsstructuur heeft de voorkeur voor de uiteindelijke aanbesteding?	Er is nog geen voorkeur bepaald. In deze consultatie willen we vooral een beeld vormen van de contract- en prijsstructuren die gehanteerd worden in de markt en wat daarbij gangbaar is.
30	Vragen KB Marktconsultatie	compliance en regelgeving	betekend soevereiniteit in deze context dat de aan te bieden oplossing ontwikkeld is, en onderhouden wordt, in Nederland en dat de aanbieder een volledig nederlandse entiteit is waar op geen enkele manier buitenlandse invloed op kan worden uitgeoefend?	Alleen Nederland zou de oplossingsrichting en scope te veel beperken. De KB kijkt naar de aangeboden oplossingen en wil daarmee een beeld krijgen hoe en wat er m.b.t. souvereiniteit bij IAM uitgevraagd zou kunnen worden.
31	Leidraad Marktconsultatie	2.2 huidige situatie / 13 vragen KB Marktconsultatie	Van welke IAM/IGA oplossing maakt de KB nu gebruik? De aan te bevelen migratie aanpak is hiervan afhankelijk.	Er is nu sprake van handmatige IAM processen ondersteund met wat scripts.
32	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.2 Huidige situatie	Kunt u een indicatie geven van het aantal applicaties dat uiteindelijk binnen de scope van IAM/IGA zal vallen?	Helaas nog niet. De KB is bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
33	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.2 Huidige situatie	Welke applicaties beschouwt de KB als bedrijfskritisch en/of NIS2-relevant voor de eerste implementatiefase?	Helaas nog niet bekend. De KB is bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
34	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Kan de KB aangeven welke typen niet-HR-identiteiten naar verwachting beheerd moeten worden (bijvoorbeeld externen, leveranciers, onderzoekers, vrijwilligers en tijdelijke medewerkers)?	Het zal hierbij vooral om leveranciers gaan, maar ook de andere typen niet-HR-identiteiten komen voor.
35	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Kan de KB toelichten welke NIS2-gerelateerde doelstellingen of bevindingen de belangrijkste aanleiding vormen voor deze marktconsultatie?	De NIS2 controles op identiteiten en autorisaties zijn momenteel erg arbeidsintensief, dit wil de KB verbeteren.
36	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Verwacht de KB ondersteuning bij het ontwikkelen van IAM-governance, doelarchitectuur en operating model naast de implementatie van tooling?	De KB heeft hier zelf zeker een beeld van, maar ondersteuning in relatie tot de tool is wel gewenst.
37	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Welke kennis en verantwoordelijkheden wil de KB gedurende het traject intern opbouwen en beleggen?	De KB wil vooral de functionele kennis opbouwen en staat open voor verschillende varianten van dienstverlening.
38	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Kan de KB aangeven hoeveel identiteiten afkomstig uit Youforce worden verwacht en hoeveel identiteiten naar verwachting buiten de HR-bron zullen worden beheerd?	Streven is 95% vanuit de HR bron te kunnen voeden,
39	Vragen KB Marktconsulatie IAM	Vraag 6	Welke governance-eisen verwacht de KB voor handmatig aangemaakte identiteiten die niet vanuit HR worden aangeleverd?	Alle handelingen van aanmaken, muteren en verwijderen dienen traceerbaar te zijn.
40	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Kan de KB aangeven welke applicaties naar verwachting volledig geautomatiseerd geprovisioned moeten worden en welke applicaties via een handmatig autorisatieproces aangesloten blijven?	Helaas nog niet bekend. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
41	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.2 Huidige situatie	Beschikt de KB reeds over formeel vastgestelde Joiner-, Mover- en Leaver-processen en in welke mate zijn deze geautomatiseerd?	Vanuit HR worden de JML processen formeel vastgesteld, de koppeling naar platformen en applicaties is nog veel handwerk.
42	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.2 Huidige situatie	In welke mate worden autorisaties momenteel centraal beheerd versus decentraal binnen applicaties?	De autorisaties worden momenteel procesmatig beheerst met behulp van topdesk.
43	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Welke IAM-capabilities hebben voor de KB prioriteit in de komende 2 tot 3 jaar?	Automatiseren van de JML processen en centraal managen van de basis platformen om daarmee over een IAM platform te beschikken waarbij er verder gebouwd kan worden aan centraal management.
44	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie / Leveranciersverwachting	Welke competenties acht de KB doorslaggevend bij de selectie van een implementatiepartner: toolingkennis, IAM-governance, architectuur, verandermanagement of een combinatie hiervan?	Onderdeel van de markconsultatie is dat de KB zich kan oriënteren op welke diensten geleverd kunnen worden.

45	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.2 Huidige situatie	Kan de KB een indicatie geven van het totale aantal medewerkers, externe medewerkers en overige identiteiten dat naar verwachting binnen de IAM/IGA-oplossing zal worden beheerd?	we verwachten ca. 800 medewerkers totaal.
46	Leidraad Marktconsultatie IAM	2.3 Gewenste situatie	Welke verwachtingen heeft de KB ten aanzien van beheer, support en doorontwikkeling na implementatie van de IAM/IGA-oplossing?	De KB orienteert zich nog op het gewenste ondersteuningsmodel.
47	Markt consultatievragen	Functionele vragen - vraag 1	In de vraag wordt vermeld: Kunt u toelichten in hoeverre de door u aangeboden IAM/ IGA oplossing standaard functionaliteit bevat …. Aansluiten van AFAS voor provisioning. Wordt hier de provisioning van AFAS mee bedoeld, of vanuit AFAS?	Hier wordt Provisioing naar AFAS (ERP) mee bedoeld.
48	Markt consultatievragen	Functionele vragen - vraag 6	In de vraag wordt vermeld: Heeft de aangeboden oplossing de optie tot het handmatig aanmaken van identiteiten, omdat niet alles vanuit HR aangeleverd wordt? Hoe doet de KB dit momenteel?	Ook handmatig, maar niet centraal gemanaged.
49	Markt consultatievragen	Functionele vragen - vraag 6	In de vraag wordt vermeld: Heeft de aangeboden oplossing de optie tot het handmatig aanmaken van identiteiten, omdat niet alles vanuit HR aangeleverd wordt? Welke rechten en rollen zijn er op dit moment binnen de KB vastgelegd?	Er is nu geen sprake van centraal vastgelegde rollen.
50	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 2.1 & 2.3	Kunt u de drie belangrijkste strategische doelstellingen van de KB met deze IAM/IGA-omgeving benoemen (bijvoorbeeld verplichte NIS2-compliance, verhoogde beheersbaarheid, betere gebruikerservaring of kostenreductie), en aan de hand van welke KPI's u dit succes over een periode van 3 tot 10 jaar wilt meten?	KB is deze prioriteiten nog aan het opstellen. Deze zullen kenbaar gemaakt worden in de uiteindelijke aanbesteding
51	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 2.3 (1e en 7e bullet)	Hoe actueel en volledig is Youforce momenteel als HR-bron voor álle typen identiteiten (interne medewerkers, externe inhuur, de flexibele schil en stagiairs)? Zijn er naast Youforce nog andere (lokale) autoritatieve bronnen die in de architectuur meegenomen moeten worden?	Naast Youforce zijn er geen andere autoritieve bronnen.
52	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 2.3 (laatste alinea)	De KB geeft aan dat PAM en het beheer van Non-Human Identities (NHI, zoals service accounts, API-keys en robotaccounts) als toekomstige ontwikkelingen worden gezien. Hoe weegt de KB in haar architectuurvisie de flexibiliteit van een traditioneel 'best-of-breed' landschap (met losse, gekoppelde systemen per domein) af tegen de wens voor één geïntegreerde beheerervaring voor al deze identiteitstypen?	Hier heeft de KB nog geen voorkeur gevormd. De marktconsultatie dient mede als input voor meningsvorming.
53	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 2.2 & 2.3	Welke specifieke kaders vanuit de BIO2 en NIS2 zijn voor de KB het meest urgent om op te lossen (bijv. uitgebreide logging, periodieke recertificatie, soll-ist controles)? Hoe vaak verwacht de KB recertificeringscampagnes te willen uitvoeren voor specifieke rollen of accounts?	Vanuit beleid is vastgesteld dat voor de hoog risico applicaties er gestreefd moet gaan worden naar een recertificatie in ieder kwartaal.
54	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 2.3 (5e bullet)	Beschikt de KB reeds over een gedefinieerde Segregation of Duties (SoD) matrix voor bijvoorbeeld de financiële of HR processen? Wat is in de visie van de KB het gewenste proces bij het detecteren van SoD-overtredingen: hard blokkeren (preventief), of het toestaan van risicogebaseerde uitzonderingen voorzien van een verplichte motivatie en goedkeuring (detectief)?	Er zijn nog geen additionele SoD's opgesteld anders dan de applicaties dat nu zelf afdwingen. Vooralsnog verwachten we dat detectief voor KB voldoende zal zijn.
55	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 1.2 (4e bullet)	Is er binnen de KB al nagedacht over een gewenste implementatiestrategie, en hoe kijkt u aan tegen een gefaseerde aanpak om de risico's te minimaliseren en tegelijkertijd op korte termijn al direct zichtbare waarde te realiseren?	Dit is zeker wenselijk waarbij het automatiseren van de JML hoog op de prioriteiten lijst staat.
56	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 2.3 (6e bullet)	Met betrekking tot platformen met decentraal beheer en veel ongestructureerde data (zoals SharePoint en GitLab): ligt de focus voor de KB hierbij uitsluitend op regulier groepsbeheer (wie is lid van welke groep), of is er met het oog op de NIS2 ook de behoefte om inhoudelijk inzicht te krijgen in waar gevoelige data zich bevindt, om zo een 'least-privilege' beleid daadwerkelijk tot op documentniveau af te kunnen dwingen?	Vooralsnog gaat de eerste prioteit uit naar groepsbeheer al is de KB ook nieuwsgierig naar de mogelijkheden omtrent de oplossingsrichting die hier geschetst wordt.

57	Leidraad Marktconsultatie	Paragraaf 2.3 (5e en 6e bullet)	De KB benoemt de wens om SoD-matrixen te bewaken. Beperkt deze behoefte zich tot het voorkomen van conflicterende rollen op het niveau van reguliere applicatietoegang (coarse-grained), of eist het interne risicokader dat er ook op het diepste functieniveau in de bronsystemen zélf (zoals specifieke rechten in AFAS of over meerdere applicaties heen) op conflicten wordt gecontroleerd?	De eerste stap is om grip te krijgen en dat zal op coarse grained niveau gaan zijn.
58	Vragen KB Marktconsultatie	1b	Er wordt in de vraag gesproken over koppelen met AFAS. We lezen dat YouForce het HR bronsysteem van KB is. Waar wordt AFAS voor gebruikt en wat dient er geprovisioned te worden in AFAS?	Het gaat hierbij om de autorisaties van AFAS als financieel systeem.
59	Vragen KB Marktconsultatie	5 en 7	Beschikt de KB momenteel reeds over een rollenmodel of wordt verwacht dat dit tijdens het project wordt ontwikkeld?	Er wordt bij KB nog geen gebruik gemaakt van rollen, de inrichting hiervan is onderdeel van de implementatie.
60	Vragen KB Marktconsultatie	14	Zijn de 800 medewerkers waar we vanuit gaan inclusief de externe personen die niet in YouForce staan? Indien dit niet het geval is, hoeveel externe personen die rechtstreeks in de IAM-oplossing ingevoerd worden zouden er nog bijkomen?	streven is 95% of meer van de 800 medewerkers vanuit de HR bron te kunnen voeden,
61	Leidraad	2.3	Is er één centraal HR voor KB of is deze decentraal verdeeld over de meerdere locaties? Indien deze decentraal is, zijn de processen bij de verschillende locaties voor invoer bij HR hetzelfde of in hoeverre wijken deze af van elkaar?	Er is één centraal HR systeem.
62	Leidraad	2.3	Kan de KB aangeven welke systemen, processen en functionaliteiten onderdeel zijn van de initiële implementatiefase en welke expliciet als groeipad voor de komende jaren worden beschouwd?	Helaas nog niet. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
63	Leidraad	2.3	De KB noemt PBAC als mogelijke toekomstige ontwikkeling. Kunt u toelichten hoe u PBAC binnen de KB voor zich ziet? Welke typen toegangsbeslissingen zouden in de toekomst op basis van beleid (policies) genomen moeten worden en kunt u hiervan enkele praktijkvoorbeelden geven? Daarnaast vernemen wij graag hoe de KB de verhouding ziet tussen RBAC, ABAC en PBAC binnen de gewenste IAM-architectuur.	De basis bij de KB zal zich vinden in RBAC. De verwachting is dat de gegevensset vanuit HR uitgebreid gaat worden waardoor een basis versie van ABAC mogelijk gaat worden. PBAC zal mogelijk op termijn ingezet gaan worden met kenmerken uit de infrastructuur.
64	Leidraad	2.3	In het leidraad document wordt ook over PAM gesproken. Wenst KB PAM onderdeel te maken van de IAM/IGA uitvraag? Indien ja, op wat niveau zou KB PAM ingericht willen zien? (enkel admin accounts aan dienstverbanden en personen koppelen en attesteren of ook screenlogging zodra een admin account inlogt)	In de basis gaat het de KB om betere grip te krijgen op de admin accounts gekoppeld aan medewerkers. Screenlogging is geen initieel onderdeel van de implementatie.
65	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Vraag 3.e	De vraag die door KB gesteld wordt is: "Kan de aangeboden oplossing scheiding van rollen en taken doorbreken op basis van (risico gedreven) voorwaarden?" Kan KB aangeven wat bedoelt wordt met het doorbreken op basis van voorwaarden? Voorbeelden kunnen hierbij helpen	Voorbeeld: Als er tijdens een rol/autorisatie aanvraag geconstateerd wordt dat dit een SoD conflict oplevert, zou de aanvrager de mogelijkheid moeten krijgen om de aanvraag alsnog door te zetten maar moet deze voorzien worden van onderbouwing en zullen de beoordelaars van de aanvraag afwegen of dit SoD conflict tijdelijk geaccepteerd kan worden.
66	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Vraag 3.f	De vraag die door KB gesteld wordt is: "f.Kan de aangeboden oplossing ondersteunen bij het forwarden of toewijzen van de gehele takenset zoals certificeringen aan een andere medewerker (rekening houdend met mandaatregister)?" Kan KB aangeven of hier een handmatige of automatische toewijzing / forward bedoeld wordt?	Het gaat hierbij om het aanwijzen van een vervanger voor de handelingen binnen de IAM omgeving. Het kan hierbij om tijdelijke vervanging gaan, zoals vakantie vervanging, of om langdurige vervanging bij langere afwezigheid.
67	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Vraag 4	Wat bedoeld KB met "moderne architectuur "	We zien dat informatievoorziening steeds meer modulair wordt opgebouwd. Een IAM omgeving heeft een lange levensduur waarbij de verwachting is dat ook de KB uiteindelijk meer automation zal in gaan zetten waarop het IAM platform ook moet kunnen aansluiten.
68	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Governance & Verantwoordelijkheden	Hoe ziet de KB de gewenste verdeling van verantwoordelijkheden tussen HR, lijnmanagement, functioneel beheer, security en IAM-governance gedurende de verschillende fasen van de IAM/IGA-volwassenheidsontwikkeling?	De verantwoordelijkheden zijn uitgewerkt, echter zal bij de implementatie wel rekening moeten worden gehouden dat de feitelijke voortvloeiende werkzaamheden vanuit IAM uitgelegd zullen moeten worden. Dit zal een gezamenlijke activititeit zijn bij de implementatie.
69	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Implementatiestrategie & Fasering	Ziet de KB de implementatie als een gefaseerde volwassenheidsontwikkeling waarbij initieel focus ligt op JML, basisprovisioning en attestatie, of wordt direct een bredere scope inclusief geavanceerde governancefunctionaliteit verwacht?	De voorgestelde fasering zou prima bij de KB kunnen aansluiten.

70	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Sovereignty & Strategische Uitgangspunten	Kan de KB nader duiden welke aspecten van soevereiniteit voor de organisatie het zwaarst wegen: juridische soevereiniteit, operationele autonomie, datalocatie, strategische onafhankelijkheid of beperking van vendor lock-in?	Dit zal nog worden bepaald aan de hand van de aangeboden oplossingen uit deze marktconsultatie.
71	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Adoptie & Verandermanagement	Welke uitgangspunten hanteert de KB ten aanzien van adoptie, verandermanagement en kennisopbouw binnen de organisatie gedurende de implementatiefases?	De KB orienteert zich nog op het gewenste ondersteuningsmodel.
72	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Architectuur & Open Standaarden	Wordt door de KB gestuurd op maximale standaardisatie van koppelingen en provisioning via open standaarden (zoals SCIM/API-first) teneinde toekomstige flexibiliteit en vendoronafhankelijkheid te behouden?	Hier wordt inderdaad inmiddels op gestuurd.
73	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Beheer & Langjarige Samenwerking	Welke rol ziet de KB na implementatie voor een externe partner ten aanzien van beheer, optimalisatie, governanceondersteuning en doorontwikkeling van IAM-processen?	De KB orienteert zich nog op het gewenste ondersteuningsmodel.
74	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Succescriteria & Organisatiedoelen	Welke succescriteria hanteert de KB primair voor deze ontwikkeling: complianceverbetering, auditability, operationele efficiëntie, gebruikerservaring, securityverhoging of organisatorische beheersbaarheid?	De KB is deze prioriteiten nog aan het opstellen. Deze zullen kenbaar gemaakt worden in de uiteindelijke aanbesteding
75	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Doelarchitectuur & Marktinbreng	Heeft de KB reeds een doelarchitectuur of referentiearchitectuur opgesteld voor IAM/IGA binnen het bredere applicatie- en integratielandschap, of wordt van marktpartijen verwacht hierin actief richting te geven?	Er is een basis architectuur aanwezig, maar meedenken vanuit de leverancier wordt wel verwacht.
76	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Beoordelingsmethodiek Toekomstige Aanbesteding	Is de KB voornemens de toekomstige aanbesteding primair te beoordelen op functionele dekking van tooling, of wordt nadrukkelijk ook waarde toegekend aan implementatievisie, veranderaanpak, governancevolwassenheid en langjarige samenwerkingscapaciteit?	De KB gaat hierbij voor een langjarige invulling van de IAM ondersteuning.
77	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Compliance-operationalisatie	Verwacht de KB dat IAM/IGA primair ondersteunend moet zijn aan audit- en complianceprocessen (BIO2/NIS2), of ook actief sturend moet worden ingezet voor risicoreductie en beleidsafdwinging?	De KB gaat in de basis voor risicobeheersing. Audit en compliance ondersteuning volgen meteen daarna.
78	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Roadmap & Prioritering van Doelsystemen	Heeft de KB reeds inzichtelijk welke applicaties en platformen prioriteit krijgen binnen de eerste aansluitgolven voor provisioning, certificering en governance?	Helaas nog niet. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
79	Leidraad Marktconsultatie IAM/IGA	Kennisborging & Afhankelijkheidsreductie	Welke verwachtingen heeft de KB ten aanzien van kennisoverdracht, interne kennisopbouw en het beperken van afhankelijkheid van externe leveranciers gedurende de looptijd van circa tien jaar?	Gezien de beperkte omvang van de organisatie (en daarmee beperkt in de kennisopbouw) gaat de KB uit van een langdurige relatie met een leverancier.
80	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Aangezien een effectieve IAM-inrichting afhankelijk is van duidelijke verantwoordelijkheden, in hoeverre zijn per applicatie en autorisatie eigenaarschap, functioneel beheer en goedkeuringsprocessen reeds bekend, en welke rol verwacht de KB hierbij van de leverancier?	De verantwoordelijkheden zijn uitgewerkt, echter zal bij de implementatie wel rekening moeten worden gehouden dat de feitelijke voortvloeiende werkzaamheden vanuit IAM uitgelegd zullen moeten worden. Dit zal gezamelijke activititeit zijn bij de implementatie.
81	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Gezien de afhankelijkheid van gestructureerde en betrouwbare data, in hoeverre beschikt de KB over voldoende datakwaliteit om role mining effectief toe te passen?	In deze fase is daar nog geen inzicht in.
82	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Ten behoeve van een gefaseerde en beheersbare implementatie, is er een actueel en geprioriteerd overzicht van applicaties die gekoppeld moeten worden, inclusief de gewenste integratievorm zoals Single Sign-On en provisioning?	Helaas nog niet. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
83	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Gezien de variatie in volwassenheid van het applicatielandschap, welke uitgangspunten hanteert de KB ten aanzien van integratiestandaarden en in hoeverre wordt maatwerk geaccepteerd?	Bij vervanging worden nu al integratie standaarden meegenomen. De KB is zich echter bewust dat maatwerk voor bepaalde aansluitingen onvermijdelijk zal zijn.
84	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Aangezien geautomatiseerde toekenning afhankelijk is van consistente inrichting, in hoeverre zijn autorisaties voorzien van eenduidige naamgeving en structuur, en in hoeverre is verdere standaardisatie onderdeel van de beoogde implementatie?	Er is momenteel een redelijk consistente inrichting, maar er is nog veel historie aanwezig waar bij de implementatie moet worden bepaald hoe hier mee om te gaan.
85	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Gezien de toenemende complexiteit van identiteitsbeheer, welke typen en omvang van Non-Human Identities zijn aanwezig binnen de KB, en wordt verwacht dat beheer hiervan direct onderdeel uitmaakt van de implementatie of in een latere fase wordt ontwikkeld?	NHI zullen niet in de eerste fase worden meegenomen, echter KB is zich bewust dat ze hier wel mee aan de slag moeten. Een ondersteunende IAM omgeving gaat dan helpen.
86	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Welke minimale eisen stelt de KB aan beschikbaarheid en continuïteit van IAM-functionaliteit bij bijvoorbeeld cloud- of netwerkverstoringen?	Dit zal worden meegenomen bij de uiteindelijke aanbesteding.

87	Leidraad marktconsultatie IAM	1.2	Gezien de mogelijke impact op de oplossingsrichting, welke eisen stelt de KB aan soevereiniteit van oplossing en data?	Dit zal nog worden bepaald aan de hand van de aangeboden oplossingen uit deze marktconsultatie.
88	Leidraad marktconsultatie IAM	2.3	Gezien het belang van inzicht in huidige risico's en governance, in hoeverre beschikt de KB over een actueel en volledig overzicht van bestaande Segregation of Duties (SoD)-conflicten binnen de organisatie?	Er zijn nog geen additionele SoD's opgesteld anders dan de applicaties dat nu zelf afdwingen. Vooralsnog verwachten we dat detectief voor KB voldoende zal zijn.
89			Is het toegestaan dat een gecertificeerde partner van de inschrijvende leverancier optreedt als contractuele inschrijver en verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van de opdracht? In dit scenario zal de betreffende gecertificeerde partner de aanbieding uitbrengen en fungeren als primair aanspreekpunt voor de opdrachtgever gedurende de looptijd van het project. Tevens zullen de implementatie, projectuitvoering, support en overige dienstverlening door deze partner worden geleverd, waarbij gebruik wordt gemaakt van de oplossing en expertise van de leverancier.	De KB wenst voor de gehele dienstverlening één Opdrachtnemer te contracteren die tevens optreedt als regievoerder. Onderaanneming is toegestaan, maar de KB wil niet zelf regie voeren over onderaannemers. Dit geldt zowel voor de implementatiefase als de beheerfase.
90	1 Marktconsultatievragen	1	Kan opdrachtgever specificeren hoeveel Active Directory- en Entra ID-omgevingen door de oplossing ondersteund dienen te worden? Tevens ontvangen wij graag bevestiging of één Youforce-omgeving als bron wordt gebruikt voor de identiteitsgegevens.	Er zijn een drietal AD omgevingen en één Entra omgeving. Youforce is de enige bron binnen de KB.
91	1 Marktconsultatievragen	9	Kan opdrachtgever aangeven of de voorkeur uitgaat naar een SaaS-oplossing of een on-premises oplossing?	Dit zal nog worden bepaald aan de hand van de aangeboden oplossingen uit deze inventarisatie uitvraag.
92	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie	De leidraad noemt als basis o.a. JML, RBAC-aanvragen, provisioning, role mining, SoD en soll-ist, terwijl NHI, PAM en PBAC/ABAC als toekomstig beeld worden genoemd. Kunt u aangeven welke capabilities echt onderdeel zijn van fase 1 / basisniveau, en welke u ziet als vervolgstappen?	De KB begint met de basis op orde krijgen, er zal dus gestart worden met JML, RBAC, provisioning naar basis platformen. De andere onderdelen zijn voor latere fases.
93	Leidraad Marktconsultatie	3 voorwaarden en overige bepalingen	In de leidraad staat dat de KB zich in een oriënterende fase bevindt en dat de consultatie bedoeld is om haalbaarheid en marktontwikkelingen op te halen. Welke functionele eisen zijn 'must-have' voor de eerste aanbesteding en welke zijn 'nice-to-have' of bedoeld als marktverkenning?	Deze zijn nog niet vastgesteld en zullen in de uiteindelijke aanbesteding aangegeven worden.
94	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie	In de gewenste situatie staat expliciet dat de KB zoekt naar ondersteuning over een langere periode van circa 10 jaar. Is het de bedoeling dat één leverancier zowel het basisniveau realiseert als de verdere doorontwikkeling over de langere termijn ondersteunt?	Ja
95	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie	In de gewenste situatie worden Youforce, AD en Entra ID expliciet genoemd als basis, maar verdere prioritering ontbreekt. Welke doelsystemen hebben prioriteit in fase 1 naast Youforce, AD en Entra ID?	Helaas nog niet. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
96	Leidraad Marktconsultatie	2.2 huidige situatie / 1.2 doel	Om de gevraagde licentiestructuur en kosten goed te kunnen duiden: kunt u indicatieve aantallen geven voor het aantal interne medewerkers, de flexibele schil/externen, het aantal aan te sluiten applicaties/doelsystemen en het aantal directories?	Ca.800 medewerkers totaal (intern/extern), 3 AD's, EntraID. Aantal applicaties in de eerste fase zal erg beperkt zijn.
97	Leidraad Marktconsultatie	2.2 huidige situatie	Behoort het migreren en/of uitfaseren van de bestaande losse (applicatiegebonden) identity stores tot de scope van de opdracht, en zo ja, welke prioriteit heeft dit ten opzichte van de centrale JML-processen?	Uitfaseren van losse identity stores is geen prioriteit op zich indien deze maar centraal gemanged kunnen worden.
98	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie	Op welke wijze wordt Youforce als bron ontsloten (Visma Raet IAM API, Core Business API of bestandsexport), en is Youforce de enige autoritatieve bron of voorziet u meerdere (autoritatieve) bronnen?	Youforce is de enige autoritieve bron
99	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie	Kunt u een indicatie geven van het aantal en type doelsystemen (SaaS en on-premises) dat in fase 1 in scope is, en welke daarvan geautomatiseerd geprovisioneerd moeten worden versus handmatig (via een autorisatieverzoek naar de functioneel beheerder)?	Helaas nog niet. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
100	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie	Voor de identiteiten die niet vanuit de HR-bron worden aangeleverd: welke typen betreft dit (bijvoorbeeld externen, functionele/gedeelde accounts, gasten) en om welke aantallen gaat het bij benadering?	Vanuit youforce zullen internen en externen worden aangeleverd. Totaal zullen dit ca. 800 medewerkers zijn.

101	Leidraad Marktconsultatie	2.1 / 2.3	De KB noemt “beheerste toegang” van medewerkers. Vallen toegangsdiensten zoals SSO en MFA binnen de scope van deze opdracht, of beperkt de opdracht zich tot IGA (provisioning en governance)?	De opdracht is beperkt tot IAM/IGA. SSO en MFA is geen onderdeel van de uitvraag.
102	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie (soll-ist / NIS2)	Voor de soll<>ist vergelijkingen ten behoeve van NIS2/BIO2: op welke systemen moeten deze worden uitgevoerd (alleen AD/Entra ID of ook de aangesloten SaaS- en on-premises doelsystemen), met welke frequentie, en in welke vorm (attestatie-/recertificatiecampagnes, rapportage en/of automatische correctie)?	In de basis zullen de NIS2 controles op alle systemen moeten worden uitgevoerd. IAM zal hierbij kunnen gaan ondersteunen voor de aangesloten applicaties en de controles eenvoudiger maken. De frequentie zal afhangen van de BIV classificatie en ergens tussen de 3 maanden en 1 jaar uitkomen. Vooralsnog gaan de KB uit van alleen attestatie/recertificatie.
103	Leidraad Marktconsultatie	1.2 doel / 2.3 (soevereiniteit)	Wat verstaat de KB precies onder “soevereiniteit” in de context van IAM/IGA, en zijn er in deze fase reeds harde eisen ten aanzien van data-residency (EU/Nederland), het uitsluiten van niet-EU hyperscalers/CLOUD Act-exposure, of een on-premises/private-hosting verplichting — of betreft dit (nog) een verkennend thema?	Dit zal nog worden bepaald aan de hand van de aangeboden oplossingen uit deze marktconsultatie.
104	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie (toekomst)	NHI's, PAM en PBAC/ABAC worden als toekomstbeeld genoemd. Verwacht de KB dat de oplossing deze in de eerste aanbesteding reeds (deels) ondersteunt, of beschouwt u dit expliciet als vervolgfasen buiten de initiele scope?	Zeker buiten de initiele scope. Maar het is natuurlijk wel handig inzicht te hebben of de geboden oplossing ondersteuning kan bieden op deze gebieden in de toekomst.
105	Leidraad Marktconsultatie	2.3 gewenste situatie (beheer)	Gezien de gewenste samenwerking van circa 10 jaar en kennisopbouw binnen de KB: in welke mate wenst de KB het beheer na implementatie zelf te voeren versus uit te besteden aan de leverancier, en is hiervoor een specifiek beheer-/regiemodel voorzien?	Gezien de beperkte omvang van de organisatie (en daarmee beperkt in de kennisopbouw) gaat de KB uit van een langdurige relatie met een leverancier.
106	Leidraad Marktconsultatie IAM.pdf	2.2 Huidige situatie	De aanbestende dienst geeft aan dat binnen de KB veel IAM en IGA werkzaamheden zijn gestandaardiseerd met daarbij veel handmatige handelingen. Kunt u aangeven welk product of welke dienst u hiervoor momenteel heeft ingezet?	Er wordt nu gebruik gemaakt van Topdesk en een aantal scripts.
107	Vragen KB Marktconsultatie IAM.docx	1.a. en 1.d.	De aanbestelende dienst geeft aan dat Youforce als HR-systeem wordt gebruikt, maar bij 1.d. ook provisioning voor AFAS wordt gevraagd. Kunt u aangeven of AFAS dan ook als HR-systeem binnen de KB-omgeving wordt beschouwd?	AFAS ERP is bij de KB een doelsysteem.
108	Vragen KB Marktconsultatie IAM.docx	1.e.	De aanbestende dienst wenst meerdere applicaties aan te sluiten op het IAM-systeem. Kunt u aangeven om ongeveer hoeveel applicaties het gaat?	Helaas nog niet we zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
109	Vragen KB Marktconsultatie IAM.docx	2	De aanbestelende dienst wenst ondersteuning voor het beheer van NHI (Non-Human Identities). Kunt u aangeven om ongeveer hoeveel NHI’s het gaat?	Daar is nog geen totaal inventarisatie van gemaakt.
110	Vragen KB Marktconsultatie IAM.docx	6	De aanbestende dienst wenst ondersteuning tot het handmatig aanmaken van identiteiten. Kunt u aangeven om welke type identiteiten het gaan (externe medewerkers en of NHI's) en kunt u een schatting geven van het aantal beheerdere indentiteiten?	Interne en externe medewerkers komen vanuit Youforce. De handmatige aanmaak via de IAM omgeving zullen voor NHI's of andersoortige uitzonderingen zijn die niet via het reguliere JML proces mogelijk zijn. Verwachting is dat dit ca. 5% van de totaal aantal identiteiten zal zijn.
111	Vragen KB Marktconsultatie IAM.docx	14	De aanbesturende dienst vraagt om een toelichting op het prijsmodel en de opbouw van de kosten van de aangeboden IAM/IGA-omgeving, uitgaande van circa 800 medewerkers. Kunt u aangeven dat het maximale aantal medewerkers, inclusief externen en NHI’s, beperkt is tot 800?	In basis zouden deze ca. 800 het moeten zijn. De aantallen NHI's zijn nu nog niet inzichtelijk.
112	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	In het kader van schaalbaarheid en het minimaliseren van de interne beheerslast: ziet de organisatie een ware, multi-tenant SaaS-architectuur (inclusief automatische, naadloze updates zonder downtime) als een harde eis voor de nieuwe IAM/IGA-voorziening, of worden single-tenant 'managed hosting' oplossingen ook nog overwogen?	Beide oplossingsrichtingen zijn nog een optie binnen de KB.
113	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	Hoe belangrijk is een 'API-first' en 'No-Code/Low-Code' benadering voor het inrichten van provisioning-workflows, zodat de organisatie in de toekomst onafhankelijk van dure externe consultants nieuwe applicaties of proceswijzigingen kan doorvoeren?	Het is zeker een lange termijn doelstelling dat KB ook de provisioning flows (aansluiten van applicaties en proces wijzigingen) zelfstandig kan uitvoeren. Als dit 'laagdrempeliger' beschikbaar is voor KB door inzet van toegangkelijkere standaard technieken is dat wel handiger voor de uiteindelijke opleiding van medewerkers.
114	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	Verwacht de organisatie dat de IGA-oplossing afwijkingen (out-of-band wijzigingen) in doelsystemen real-time detecteert en automatisch herstelt (remediation), of is periodieke synchronisatie voldoende?	De KB wil starten met de implementatie van de periodieke controle.

115	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	Dient de IGA-oplossing out-of-the-box audit-trails en historische rapportages te leveren voor NIS2-attestatie (bijv. wie had toegang tot wat op datum X), of bouwt u deze rapportages zelf in een extern BI-tool?	Het zoude KB erg helpen als audittrails en historische rapportages beschikbaar zijn binnen de aangeboden oplossing.
116	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	Is het een vereiste dat toegangsbeoordelingen (Access Certifications) en toegangsaanvragen (Access Requests) kunnen worden afgehandeld via moderne, bestaande communicatiemiddelen (zoals Slack of Microsoft Teams), om zo de adoptie onder medewerkers en managers te maximaliseren ten opzichte van traditionele IAM-portalen?	We zijn benieuwd naar deze integratie.
117	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	Gezien de opkomst van AI-gedreven automatisering binnen de Rijksoverheid/kennisinstellingen: in hoeverre weegt het mee of het IAM-platform in staat is om, naast menselijke identiteiten, ook de toegang en autorisaties van non-human AI-agenten ('Workload Identities' of 'AI Agents') te beheren en auditeren?	We kunnen dit voor de verre toekomst niet uitsluiten, maar deze vraag speelt niet op de korte termijn.
118	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	In hoeverre is het van belang dat de Identity Provider en de Identity Governance functionaliteit zijn geïntegreerd in één uniform platform, om complexe data-synchronisaties en gescheiden beheer-interfaces tussen SSO en IGA te voorkomen?	Dit is geen vereiste.
119	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	Is er binnen de organisatie een voorkeur voor de verhouding tussen eenmalige (implementatie) en terugkerende kosten (licenties en beheer)?	Er is in principe nog geen voorkeur bepaald voor een verhouding; in het prijzenblad van de aanbesteding zal een duidelijk model gepresenteerd worden op basis waarvan de kostencomponent beoordeeld zal worden.
120	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	Kunt u daarnaast aangeven of er een indicatieve bandbreedte of budgetkader is vastgesteld voor deze IAM/IGA-implementatie, zodat de voorgestelde oplossing en prijsopbouw hier optimaal op kunnen aansluiten?	Er is nog geen bandbreedte vastgesteld.
121	Leidraad Marktconsultatie / Vragen KB Marktconsultatie	Algemeen	In de voorgaande vragen ligt de nadruk op IAM- en IGA-functionaliteiten rondom identitybeheer, governance en compliance. Binnen het bredere identity security domein zien wij dat deze functionaliteiten in toenemende mate worden gecombineerd met Privileged Access Management (PAM) en geïntegreerd vanuit één platform worden ingericht. Kunt u beschrijving in welke mate u deze ontwikkeling herkent en op welke wijze PAM-functionaliteit hierin wordt meegenomen?	Die bredere inzet van IAM zien we bij de KB ook. Vandaar ook de vragen of deze functionaliteiten ondersteund kunnen worden door de aangeboden oplossing. Echter zullen deze functionaliteiten pas in de verdere toekomst ingezet gaan worden.
122	Marktconsultatiedocument	Par. 2.2 – Huidige situatie	Het document noemt circa 800 medewerkers. Hoeveel externe medewerkers (ZZP'ers, inhuurkrachten) en hoeveel serviceaccounts/NHI's vallen eveneens binnen de scope van de IAM/IGA-omgeving? Kunt u tevens aangeven hoeveel JML-mutaties (joiners/movers/leavers) per jaar worden verwacht en welke groei van de organisatie over de looptijd wordt voorzien?	De aantallen NHI's zijn helaas nog niet compleet in kaart gebracht. Het aantal JML mutaties wordt nu ingeschat op 300 per jaar.
123	Marktconsultatiedocument	Par. 2.2 – Huidige situatie	Is er momenteel een IAM/IGA-tool in gebruik die vervangen of gemigreerd moet worden, of betreft het een greenfield-implementatie? Indien er een bestaande tool is: welke en welke onderdelen daarvan moeten worden overgenomen?	Er is momenteel geen IAM/IGA tool in gebruik.
124	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie	Naast Youforce als HR-bron en de mogelijkheid tot handmatige invoer (par. 2.3): zijn er nog andere systemen die geautomatiseerd als gezaghebbende bron (authoritative source) voor identiteiten moeten dienen, bijvoorbeeld een inhuur- of contractmanagementsysteem?	De enige authoritieve bron binnen KB is Youforce
125	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie	Hoeveel applicaties telt het huidige landschap (indicatief), en is er reeds zicht op het aantal rollen en entitlements? Dit bepaalt mede de scope van role-mining en provisioning.	Helaas nog niet bekend. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
126	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie	Hoeveel doelsystemen wil de KB in totaal aansluiten op de IAM/IGA-omgeving, en is er een prioritering of fasering beschikbaar?	Helaas nog niet bekend. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
127	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie	Welke van de genoemde systemen (Topdesk, AFAS, GitLab, SharePoint, Grafana, Jira, Confluence) maken onderdeel uit van fase 1, en welke zijn voorzien als latere uitbreiding?	Dit is nog niet bepaald, we zijn nog bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie welke mede bepalend is voor prioritering.
128	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie	Welke koppeldiepte wenst de KB per (decentraal beheerd) platform: alleen (her)certificering en inzicht (read-only), of volledige provisioning (aanmaken, muteren en intrekken van toegang)?	Uitgangspunt is provisioning, indien niet of beperkt geautomatiseerd mogelijk is, dan zal er vastgesteld worden welke oplossingrichting gekozen moet worden om het doelsysteem beheersbaar te krijgen.

129	Vragenlijst marktconsultatie	Vraag 1 – Koppelingen en standaarden	Kunt u per kernsysteem de exacte productversie/-variant aangeven: welke AFAS-module (bijv. Profit), welke Topdesk-versie en welke Youforce-variant (Visma/Raet)? Dit bepaalt of standaardconnectoren beschikbaar zijn of dat maatwerk nodig is.	Dit zal opgenomen worden in de uiteindelijke aanbesteding
130	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie	Zijn de SoD-matrixen die bewaakt moeten worden reeds gedocumenteerd, of wordt van de leverancier verwacht deze in samenwerking met de KB op te stellen?	Er zijn nog geen additionele SoD's opgesteld anders dan de applicaties dat nu zelf afdwingen. Vooralsnog verwachten we dat detectief voor KB voldoende zal zijn.
131	Vragenlijst marktconsultatie	Vraag 4 – Hybride omgeving	Is de huidige AD-omgeving een hybride AD/EntraID-setup, en zo ja, welke Microsoft Entra ID-licentietier is momenteel actief bij de KB?	KB maakt gebruik van de SURF licenties voor Microsoft producten
132	Vragenlijst marktconsultatie	Vraag 10 – Continuïteit bij uitval	Heeft de KB reeds RTO/RPO-eisen vastgesteld voor de IAM/IGA-omgeving? Zo ja, welke waarden gelden? Zo nee, staat de KB open voor een door de markt geadviseerde norm?	Deze zijn nog niet vastgesteld en zullen in de uiteindelijke aanbesteding aangegeven worden.
133	Marktconsultatiedocument	Par. 1.2 – Doel marktconsultatie (soevereiniteit)	Geldt de soevereiniteitseis voor de volledige IAM/IGA-oplossing inclusief SaaS-component? Kunt u toelichten welke dimensies van soevereiniteit voor de KB leidend zijn: dataresidentie (NL/EU), jurisdictie/eigenaarschap van de leverancier (geen blootstelling aan de US CLOUD Act) en/of operationele soevereiniteit (beheer door in NL/EU gevestigd personeel)? Is een hybride model, waarbij de identiteitsdata on-premise of in een Nederlandse/EU-cloud blijft, acceptabel?	Dit zal nog worden bepaald aan de hand van de aangeboden oplossingen uit deze marktconsultatie.
134	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie (looptijd)	Betreft de beoogde looptijd van circa 10 jaar de initiële contractduur, of een initiële periode met verlengingsopties? Kunt u indien mogelijk de beoogde verdeling (initieel + verlengingen) aangeven?	De verdeling is nog niet bepaald. 10 jaar slaat op de minimale totale duur inclusief verlengingsopties.
135	Marktconsultatiedocument	Par. 2.5 – Procedure	Wordt de opdracht aanbesteed als één perceel (licentie + implementatie + beheer), of worden deze onderdelen gesplitst in meerdere percelen?	Eén perceel.
136	Marktconsultatiedocument	Par. 2.3 – Gewenste situatie (beheer)	Verwacht de KB dat de leverancier de IAM/IGA-omgeving ook als managed service (run/beheer) levert, of voert de KB het beheer na kennisoverdracht zelf uit? Indien een combinatie: welke verdeling van verantwoordelijkheden heeft de voorkeur?	Bij de implementatie zal de leverancier de KB meenemen en mee opleiden tot de benodigde productkennis. Echter is de KB zich ook bewust dat, gezien de beperkte omvang van de organsiatie, we niet alle productkennis zelf kunnen beheersen. De verdeling van kennis en werkzaamheden zal onderdeel zijn van de uiteindelijke aanbesteding.
137	Vragenlijst marktconsultatie	Vraag 14 – Licentie en kosten	Is er een indicatief budget beschikbaar dat als kader dient bij de beantwoording van vraag 14? Indien niet: heeft de KB een voorkeur voor een bepaald kostenmodel (per gebruiker, per transactie of een enterprise-/all-in-model)?	Nog geen bandbreedte vastgesteld. De marktconsultatie is mede bedoeld om inzicht te krijgen in gehanteerde kostenmodellen en welke modellen gangbaar zijn.
138	Marktconsultatiedocument	Par. 2.4 – Planning (interviews)	Op basis van welke criteria selecteert de KB partijen voor de optionele verdiepende interviews op 14 juli 2026?	De KB selecteert eventueel partijen voor de verdiepende interviews op basis van de inhoud van de ontvangen reacties en de mate waarin nadere toelichting voor de KB van toegevoegde waarde is. Daarbij geldt dat er geen sprake is van een beoordeling of ranking van de antwoorden. De marktconsultatie betreft uitsluitend een oriëntatiefase ten behoeve van de verdere voorbereiding van de aanbesteding. De KB behoudt zich het recht voor om niet alle marktpartijen voor een interview uit te nodigen.
139	Marktconsultatiedocument	Par. 2.6 – Indienen antwoorden	Gelden er vorm-eisen voor de beantwoording, zoals een maximum aantal pagina's of woorden per antwoord, of een verplichte indeling/sjabloon?	Nee, er is geen vorm vereiste en maximum aantal pagina's. Voorkeur gaat uit naar Word.
140	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Licentie vragen , vraag 14	Hoeveel identiteiten zijn in totaal in scope — inclusief vaste medewerkers, flexibele schil, stagiaires, service-accounts en eventuele externe bibliotheekgebruikers met beheerde identiteiten? De leidraad noemt ~800 medewerkers maar benoemt de flexibele schil expliciet als knelpunt. De totale populatie bepaalt het licentiemodel en de identiteitscorrelatie-aanpak.	Het totale aantal medewerkers inclusief de flexibele schil is ca. 800. De flexibele schil is bij de huidige (handmatige) inrichting van IAM een uitdaging omdat het verloop daar groter is.
141	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen , vraag 1	Zijn er naast Youforce nog andere HR-bronnen of bronsystemen die identiteitsgegevens aanleveren (bijv. voor flexibele medewerkers, uitzendkrachten of specifieke doelgroepen)? Meerdere HR-bronnen vereisen een identity correlation-strategie; dit beïnvloedt de configuratiecomplexiteit en de initiële scope van de JML-implementatie.	Youforce is de enige autoritieve bron

142	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Hoeveel doelsystemen heeft de KB in scope voor fase 1, en is er al een prioritering beschikbaar? Zo ja, op welk criterium (risico, gebruikersvolume, compliance-vereiste)? Zonder een initiële applicatiescope is implementatiecomplexiteit en -doorlooptijd niet realistisch in te schatten.	Helaas nog niet. We zijn bezig met een inventarisatie op basis van de BIV classificatie.
143	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Zijn er externe partijen (leveranciers, partners, gastgebruikers) die beheerde toegang nodig hebben tot KB-systemen, en valt het beheer van deze identiteiten binnen de scope van het IAM/IGA-programma? Externe identiteiten stellen andere eisen aan onboarding en lifecycle-beheer dan interne medewerkers.	Leveranciers worden procesmatig hetzelfde behandeld als externe medewerkers maar dan met een beperkte rechtenset.
144	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Wat is de huidige configuratie van de Microsoft-directory-omgeving — is er sprake van een hybride AD/Entra ID-setup met Entra Connect, of werkt de KB al volledig cloud-native via Entra ID? De mate van hybriditeit bepaalt de provisioning-architectuur en welke connectoren direct toepasbaar zijn.	Deze specificaties zullen worden opgenomen in de uiteindelijke aanbesteding.
145	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Beschikt de KB over een actuele applicatie-inventaris inclusief authenticatiemechanismen (SAML, OIDC, LDAP, lokale identity stores)? Zo nee, is de KB bereid dit als onderdeel van de implementatiefase in kaart te brengen? Een onvolledige inventaris is de meest voorkomende oorzaak van scope-uitloop bij IGA-implementaties.	Er wordt momenteel al gewerkt aan een inventarisatie van het applicatie landschap. Maar IAM zal gaan werken met een groeimodel, dit betekent dat er initieel een aantal basis platformen worden aangesloten en dat vervolgens applicaties worden aangesloten op basis van de BIV prioterisering. Hierbij zal per aan te sluiten omgeving bekeken worden welke tijdslijn hier van toepassing is.
146	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Is er een PAM-oplossing (Privileged Access Management) aanwezig of gepland? Zo ja, welk platform, en hoe wordt de aansluiting op de IAM/IGA-omgeving voorzien? De leidraad noemt PAM als toekomstige uitbreiding; vroeg inzicht voorkomt architectuurconflicten.	Nee, er is geen zelfstandige PAM oplossing aanwezig. Dit zal in latere fases in kaart worden gebracht. Aansluiting naar een IAM/IGA omgeving is natuurlijk wel gewenst.
147	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Hoe verlopen JML-processen vandaag de dag — volledig handmatig, gedeeltelijk geautomatiseerd, of via bestaande tooling? Wat zijn de meest pijnlijke knelpunten in het huidige proces? Inzicht in de huidige pijnpunten maakt het mogelijk de implementatiestrategie te richten op de snelste waardecreatie.	Handmatig met ondersteuning van Topdesk en scripts.
148	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Is er al een SoD-matrix beschikbaar, of moet deze nog worden opgebouwd? Heeft de KB al zicht op welke rollen of entitlements SoD-conflicten kunnen veroorzaken? Een bestaande SoD-matrix versnelt de implementatie aanzienlijk; ontbreekt deze, dan is dit een apart werkpakket dat extra capaciteit en tijd vereist.	Er zijn nog geen additionele SoD's opgesteld anders dan de applicaties dat nu zelf afdwingen. Vooralsnog verwachten we dat detectief voor KB voldoende zal zijn.
149	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Hoe worden toegangsaanvragen en goedkeuringen momenteel afgehandeld — via e-mail, servicedesk of een ander kanaal? Wie zijn de typische approvers? De bestaande governance-werkwijze bepaalt de omvang van de organisatorische verandering bij introductie van een self-service IAM-portaal met geautomatiseerde approval flows.	De huidige aanvragen worden procesmatig ondersteund door Topdesk (service management tool)
150	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Heeft de KB behoefte aan een self-service portaal voor medewerkers en managers voor toegangsaanvragen, en welke talen moeten hierin ondersteund worden (minimaal Nederlands)? De gebruiksvriendelijkheid en taalondersteuning van het portaal zijn kritieke adoptie-factoren voor de KB-organisatie.	Ja, dat is zeker functionaliteit waar de KB gebruik van gaat maken.
151	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Heeft de KB al een formele BIO2-gap analyse of NIS2-nulmeting op het gebied van IAM/IGA uitgevoerd? Zo ja, zijn de bevindingen beschikbaar als input voor de marktconsultatie? Een bestaande gap-analyse maakt het mogelijk IAM/IGA-capabilities direct te koppelen aan concrete compliance-verplichtingen, wat de business case versterkt.	De NIS2 gap analyse is niet beschikbaar in deze marktconsultatie. Deze inzichten zullen zich vertalen in vragen/eisen in de uiteindelijke aanbesteding.
152	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Wat verstaat de KB concreet onder 'soevereiniteit' — gaat het om dataresidentie (EU/NL), juridische soevereiniteit (geen verwerkers buiten EU-jurisdictie), operationele soevereiniteit (geen vendor lock-in), of een combinatie? Soevereiniteit is een breed begrip; de concrete invulling bepaalt welke SaaS-oplossingen überhaupt in aanmerking komen en welke contractuele eisen gesteld worden.	Dit zal nog worden bepaald aan de hand van de aangeboden oplossingen uit deze inventarisatie uitvraag.

153	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Zijn er specifieke vereisten vanuit het Ministerie van OCW of rijksoverheidsbeleid ten aanzien van cloudgebruik, dataopslag of verwerkers (bijv. Baseline Informatiebeveiliging Overheid, Rijkscloud-richtlijnen)? Als publieke instelling gefinancierd door OCW kan de KB gebonden zijn aan rijkskaders die bepaalde cloudleveranciers of -configuraties uitsluiten.	NIS2 (Nederlandse vertaling = Cyberbeveiligingswet, CBW) en BIO zijn de verplichte kaders.
154	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Welke interne capaciteit heeft de KB beschikbaar voor het IAM/IGA-programma — hoeveel FTE kan worden vrijgemaakt voor projectbegeleiding, functioneel beheer en structurele kennisopbouw? Beschikbare interne capaciteit is de belangrijkste bepalende factor voor implementatiesnelheid en de haalbaarheid van duurzame kennisborging binnen de KB-organisatie.	Dit zal worden meegenomen bij de uiteindelijke aanbesteding.
155	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Is er al een projectsponsor of stuurgroep geïdentificeerd, en op welk niveau (CISO, CIO, directie) wordt eigenaarschap voor het IAM/IGA-programma belegd? Sponsorship op het juiste niveau is essentieel voor het doorvoeren van de organisatorische veranderingen die onlosmakelijk verbonden zijn aan een IGA-implementatie.	De KB onderschrijft het belang van commitment op C-level, maar kan hier in de marktconsultatie geen uitspraken over doen.
156	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Heeft de KB een voorkeur voor een gefaseerde uitrol (starten met JML + AD/Entra, vervolgens uitbreiden) of een bredere initiële scope? En is er een concrete externe deadline (bijv. NIS2-auditmoment) die de planning stuurt? Een externe compliance-deadline heeft directe impact op de implementatiestrategie en de te kiezen scope van fase 1.	Inderdaad, de KB wil graag in fases de uitrol plannen. Er zijn nog geen deadlines waar we direct aan moeten voldoen. Een globale reeele planning wordt wel op prijs gesteld.
157	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Verwacht de KB dat de aanbestedende partij zowel de software-licenties als de implementatiediensten levert (één partij), of staat de KB open voor een constructie waarbij licenties rechtstreeks bij de softwareleverancier worden afgenomen? Dit is bepalend voor de contractstructuur en de commerciële positionering van de implementatiepartner.	De KB wenst voor de gehele dienstverlening één Opdrachtnemer te contracteren die tevens optreedt als regievoerder. Onderaanneming is toegestaan, maar de KB wil niet zelf regie voeren over onderaannemers. Dit geldt zowel voor de implementatiefase als de beheerfase.
158	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Is de beoogde contractduur van circa 10 jaar inclusief software-licenties, of betreft dit uitsluitend de implementatie- en beheerdiensten? Hoe denkt de KB om te gaan met eventuele platformversie-upgrades of -migraties gedurende deze periode? Een contractduur van 10 jaar is uitzonderlijk; duidelijkheid hierover is essentieel voor een realistisch TCO-model en een houdbare exit-strategie.	De KB wenst voor de gehele dienstverlening één Opdrachtnemer te contracteren die tevens optreedt als regievoerder. Onderaanneming is toegestaan, maar de KB wil niet zelf regie voeren over onderaannemers. Dit geldt zowel voor de implementatiefase als de beheerfase. 10 jaar slaat op de minimale totale duur inclusief verlengingsopties.
159	Vragen KB Marktconsultatie IAM	Functionele vragen	Heeft de KB al een platformvoorkeur of shortlist van IAM/IGA-oplossingen in gedachten, of is de platformkeuze volledig open? Zijn er platforms die op voorhand zijn uitgesloten? Inzicht in eventuele platformvoorkeur voorkomt dat marktpartijen onnodig tijd investeren in het uitwerken van scenario's die de KB al heeft uitgesloten.	Nee, we hebben nog geen shortlist voor IAM oplossingen en eventuele platform voorkeur. We hopen daar na deze marktorientatie een beter inzicht in te krijgen.